

בש"פ 5117/23 - מדינת ישראל נגד ראים הייב

בית המשפט העליון

בש"פ 5117/23

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: ראים הייב

ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מהימים 29.6.2023 ו-3.7.2023 במ"ת 53123-02-23 שניתנו על-ידי כבוד השופט צ' קאפח

תאריך הישיבה: ט"ז בתמוז התשפ"ג (5.7.2023)

בשם העורר: עו"ד ארז בן-ארויה

בשם המשיב: עו"ד מיכאל כרמל

בשם נפגעת העבירה: עו"ד ווירכניץ

החלטה

1. בפני ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מהימים 29.6.2023 ו-3.7.2023 (מ"ת 53123-02-23, השופט העמית צ' קאפח). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני עד תום ההליכים נגדו.

2. ביום 22.2.2023 הוגש כתב אישום נגד המשיב. על-פי המתואר בכתב האישום, המשיב, שהיה שוטר סוור, הסיע במסגרת תפקידו קטינה בת 15 (להלן: המתלוננת) למעון נעול של משרד הרווחה שבו שהתה בצו בית משפט, לאחר

שברחה ממנו. במהלך הנסיעה המשיב ביצע במתלוננת שורה של עבירות מין שלא בהסכמתה, כשהוא מנצל את היותה אזוקה ועצורה בזמן המעשים, כמו גם את מרותו כשוטר.

3. בד בבד עם כתב האישום הוגשה גם בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו. בבקשה ציינה המדינה כי מעשיו של המשיב מלמדים על כך שנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה, וכן כי קיים חשש בעניינו לשיבוש הליכי משפט על רקע עבודתו כשוטר והיכרותו המוקדמת עם המתלוננת ובני משפחתה.

4. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 2.3.2023 הסכים בא-כוחו של המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, וביקש כי יערך תסקיר מעצר בעניינו של המשיב אשר יבחן את האפשרות לשחררו לחלופת מעצר. בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד להחלטה אחרת, וכן הורה על הגשת תסקיר מעצר.

5. במסגרת התסקיר מיום 2.4.2023 התרשם שירות המבחן כי לא ניתן לשלול סיכון לפגיעה נוספת מצד המשיב במתלוננת, במיוחד נוכח הכעס שהוא מבטא כלפיה, וכי אף לא ניתן לשלול סיכון להישנות פגיעה מינית באחרות. שירות המבחן ראיין את חמשת המפקחים המוצעים, בני משפחתו של המשיב, והעריך כי אינם מתאימים לתפקיד הפיקוח, מאחר שהתרשם כי הם שוללים כל אפשרות של התנהלות בעייתית ופוגענית מצדו של המשיב, ונוטים להאשים את המתלוננת ובני משפחתה במצבו. יתר על כן, שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים סבורים שהמשיב כלל אינו זקוק לפיקוח. לפיכך, העריך שירות המבחן כי המפקחים המוצעים לא יהוו גורמים ממתנים עבור המשיב, ועל כן לא המליץ על שחררו לחלופת מעצר.

6. בדיון שהתקיים ביום 3.4.2023 עתר בא-כוחו של המשיב לשחרר את המשיב לחלופת מעצר בפיקוחם של המפקחים שנפסלו על-ידי שירות המבחן. בא-כוח המשיב טען כי המפקחים המוצעים מודעים היטב למיחוס למשיב וכי קצינת המבחן תיארה באופן שגוי את עמדתם. בא-כוח המדינה התנגד לשחררו של המשיב לחלופת מעצר, תוך שעמד על מסוכנותו הרבה והפנה להתרשמותו השלילית של שירות המבחן. עוד הוא ציין כי המעון הנעול שבו חוסה המתלוננת נמצא בסמיכות למקום החלופה המוצע.

7. בהחלטתו מתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים. בית המשפט המחוזי קבע כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב גבוהה, כי כתב האישום מלמד על התנהלות חסרת מעצורים וכי קיים חשש לשלומה של המתלוננת ככל שהמשיב ישוחרר, בפרט כאשר הוא יודע היכן היא מתגוררת. בקשר לכך צוין כי עצם שחרורו של המשיב עלול להביא לנסיגה במצבה הנפשי. בית המשפט המחוזי הדגיש כי אמנם אין ביכולתו להתייחס למחלוקת העובדתית שהתגלעה באשר לתוכן השיח בין המפקחים לקצינת המבחן, אך הבהיר כי "על פניו האמור בתסקיר בדבר עמדת המפקחים נשמע מהימן וביתר שאת לאחר ששמעתי את אמו של המשיב".

8. המשיב הגיש ערר על ההחלטה האמורה לבית משפט זה. בדיון שהתקיים ביום 30.4.2023 קיבל המשיב את המלצת בית המשפט שלפיה הוא יחזור בו מן הערר ויוכל להגיש בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו בתום עדותה של המתלוננת בהליך העיקרי. בנסיבות אלה, נמחק הערר (בש"פ 2889/23, השופט ח' כבוב).

9. ביום 14.6.2023, לאחר שהושלמה עדות המתלוננת, הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר ועתר לשחרורו לחלופת מעצר בפיקוחם של המפקחים שנבחנו בעבר על-ידי שירות המבחן.

10. ביום 26.6.2023 התקיים דיון בבקשה. במהלך הדיון, ועל אף התנגדות בא-כוח המדינה לכך, העיד קצין צה"ל בדרגת תת אלוף, ידיד משפחת המשיב, על אודות אופיים החיובי של המפקחים המוצעים. לאחר מכן נחקרו המפקחים המוצעים. בהמשך לכך הגישה המדינה השלמת טיעון בכתב, שבה הדגישה כי עילות המעצר עודן בתוקף ועצמתן גבוהה, וטענה כי אין לתת אמון במשיב. בנוסף לכך, המדינה טענה כי אף שהסתיימה עדות המתלוננת, לא פג החשש משיבוש מהלכי משפט - הן בשל האפשרות להפעלת לחץ על המתלוננת לחזור בה מעדותה והן בשל האפשרות להשפעה על עדי תביעה שהם שוטרים שעבדו עם המשיב בעבר.

11. ביום 29.6.2023 נעתר בית המשפט המחוזי לבקשה לעיון חוזר והורה על המשך מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, בכפוף לבדיקת היתכנות לכך על-ידי יחידת מעוז. בית המשפט המחוזי קבע כי סיום שמיעת עדותה של המתלוננת מהווה נסיבה חדשה המצדיקה עיון חוזר בהחלטת המעצר, בשים לב להמלצתו של בית משפט זה לשוב ולבחון את הדברים באותו שלב. בית המשפט המחוזי ציין כי התרשם שהמפקחים ערים למצופה מהם ולמוקדי הסיכון בהתנהגותו של המשיב. עוד הוא ציין כי אין לתת משקל גבוה להערכת המסוכנות של המשיב על-ידי שירות המבחן, שכן זו התבססה אך ורק על כתב האישום ועל הכחשת המשיב את האמור בו. אשר לחשש שהובע לשלומה של המתלוננת, הבהיר בית המשפט המחוזי כי היא שווה במעון נעול אשר לא ניתן להיכנס או לצאת ממנו, המרוחק כ-35 ק"מ ממקום החלופה המוצע.

12. ביום 2.7.2023 התקבל עדכון מיחידת מעוז לפיו קיימת היתכנות לפיקוח אלקטרוני במקום חלופת המעצר. בהמשך לכך, ביום 3.7.2023 הורה בית המשפט המחוזי על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני לצד פיקוח אנושי עד תום ההליכים נגדו, בכפוף להפקדת התחייבות עצמית וערבות צד שלישי. כמו כן, נאסר על המשיב להימצא בקרבת קטינים, ליצור קשר עם המתלוננת ובני משפחתה ואף הוצא צו הרחקה האוסר עליו להתקרב למתלוננת ולבני משפחתה מרחק הקטן מ-500 מטרים. בו ביום, לבקשת המדינה ובהסכמת בא-כוח המשיב, הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ביצוע החלטתו.

13. הערר שבפני מכוון כלפי ההחלטות האמורות של בית המשפט המחוזי. לטענת המדינה, מקרה זה מחייב מעצר מאחורי סורג ובריח - נוכח חומרת המעשים, מסוכנותו של המשיב המתוארת בתסקיר שירות המבחן והחשש הממשי משיבוש. לשיטת המדינה, בית המשפט המחוזי שגה בפרשנות שייחס להחלטתו הקודמת של בית משפט זה, שכל שניתן ללמוד ממנה הוא האפשרות לשוב ולבחון את הדברים לאחר עדות המתלוננת. המדינה מוסיפה ומטעימה כי אין בהחלטותיו של בית המשפט המחוזי נימוק לשינוי המשמעותי ביחס לקביעותיו בהחלטת המעצר, שהתבססו על חוסר אמון במשיב ועל התרשמותו השלילית של שירות המבחן. עוד נטען כי מאז ניתנה החלטת המעצר לא קמו נסיבות או טענות חדשות לזכותו של המשיב. כמו כן, המדינה מדגישה בדבריה כי התרשמותו החיובית של העד מהמפקחים אינה יכולה להחליף את התרשמותו המקצועית של שירות המבחן.

14. הדיון בערר התקיים בפני ביום 5.7.2023. בא-כוחה של המדינה הדגיש את המסוכנות המובהקת של המשיב

כפי שנלמדת מכתב האישום, המתאר ניצול מצב של נערה מוחלשת, הנתונה לחסדיו של בעל מרות שהוביל אותה ברכבו, מתוקף תפקידו. עוד הדגיש בא-כוח המדינה את החשש משיבוש בשל האפשרות שהמשיב יפעיל לחץ על המתלוננת אף לאחר השלמת עדותה או ייצור קשר עם עדי תביעה אחרים. כן הודגשו מצבה הפגיע וחששותיה של המתלוננת מהאפשרות של מעצרו של המשיב שלא מאחורי סורג ובריא. לדין התייצבה גם עורכת הדין המלווה את המתלוננת והצטרפה לדברים אלה.

15. מנגד, בא-כוחו של המשיב טען כי יש לדחות את הערר, ואין להתערב בהחלטותיו של בית המשפט המחוזי. לדבריו, יש לזקוף לזכותו של המשיב את מסלול חייו, שהיה עד כה ללא רבב, כמו גם את התאמתם של המפקחים המוצעים למלאכת הפיקוח, מהיבט מסלול חייהם התקין ומסירותם למדינה. בהקשר זה, נטען עוד כי יש להבחין בין אמו של המשיב, שניתן להתרשם כי עמדתה הרגשית בנושא לא מאפשרת לה לשמש כמפקחת, לבין המפקחים המוצעים האחרים. לגוף הדברים, נטען כי מעצר בפיקוח אלקטרוני במתכונת מהודקת וללא חלונות התאוררות אמור לתת מענה לחששות שהובעו. לבסוף, הוטעם כי העדים הנוספים שאמורים להעיד אינם נוגעים ל"ליבת" כתב האישום, וברובם משתייכים למעטפת החיצונית של האירוע, באופן המפחית מאוד את החשש לשיבוש. בא-כוח המשיב הטעים עוד כי קיים קושי במשקל שניתן לטענות ביחס למתלוננת, שלשיטתו יש להטיל ספק באמינותה.

16. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים אני סבורה כי דין הערר להתקבל. אכן, החלטתו של בית משפט זה הותירה מקום לבחינה מחדשת של שאלת המעצר מאחורי סורג ובריא בשלב שלאחר תום עדותה של המתלוננת. אולם, אין ללמוד ממנה כי באותו שלב יתאינו כליל עילות המעצר הקיימות. המעשים החמורים המיוחסים למשיב בכתב האישום מלמדים לכאורה על מסוכנות רבה, ומסוכנות זו מקבלת משנה חומרה בנסיבות שבהן הוא ניצל לכאורה את כוחו וסמכותו ואת מצבה הפגיע של המתלוננת. יתר על כן, המעשים המיוחסים למשיב מלמדים על הקושי המובנה לתת בו אמון, ולמעשה בנקודה זו לא חל כל שינוי מהנימוק שעמד בבסיס החלטת המעצר. על כך יש להוסיף את התרשמותו של שירות המבחן מכך שחלופת המעצר שהוצעה לא תוכל לאיין את מסוכנותו הנמשכת. בנקודה זו יש להעיר, כי מצאתי טעם מסוים בטענת המדינה באשר לקושי בהעדתו של עד אופי ביחס למפקחים. הדברים אמורים במישור העקרוני, ומבלי להטיל דופי ביושרם או במידת תרומתם של המפקחים המוצעים לחברה. המפקחים הם אנשים נורמטיביים וראויים, אך שירות המבחן התייחס לקושי המתעורר בשל עמדותיהם ביחס למתלוננת ולאופי המעשים המיוחסים למשיב. לכך לא מצאתי מענה. מכל מקום, כאמור, האפשרות למעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני אינה מאיינת את מסוכנותו והחשש לשיבוש מהלכי משפט בעניינו.

17. מכל הטעמים האמורים, התרשמתי כי לעת הזו אין מקום להעברתו של המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, ויש להותירו במעצר מאחורי סורג ובריא.

18. סוף דבר: הערר מתקבל.

ניתנה היום, י"ח בתמוז התשפ"ג (7.7.2023).
